

“Pöide kirik ja selle tulevik”

Uuringu tulemused

LÄHTEANDMED

UURING: Uuring viidi läbi Central Baltic Interreg IVa programmi projekti „Sustainable Management of Historic Rural Churches in the Baltic Sea Region” raames eesmärgiga selgitada Pöide kiriku kui olulise ajaloolise maamärgi tähtsus ja perspektiiv kogukonnas. Selleks valiti uuringu sihtgrupiks Pöide, Orissaare ja Laimjala valla kui endise Pöide kihelkonna elanikud ning inimesed, kes on Pöidega kas ajalooliselt, kinnisvara või ettevõtluse tõttu seotud.

AEG: 28.05-16.06.2013

MEETOD: uuringu läbiviimiseks kasutati kvantitatiivset meetodit, et kaasata maksimaalselt laialdast kogukonda. Uuringus küsitlesime personaalselt valla töötajaid, koguduse ja sihtasutuse liikmeid. Küsitluse koostasime GoogleDocs keskkonnas ja saatsime laiali e-posti kaudu. Lisaks ilmus küsitlus maikuu Pöide vallalehe vahelekena.

TAGASISIDE: Uuringule saime 85 vastust, milline tulemus ületas prognoositut 20% . Vastuste arv ja põhjalikkus kinnitab, et Pöide kirik on kogukonnale väga oluline, kuigi suur osa kogukonnast kuulub 19. sajandi teisest poolest aktiivselt tegutseva õigeusu kiriku liikmeskonda. Kokkuvõttes võib öelda:

- Pöide kirik on inimestele äärmiselt oluline, seda nii isiklikel kui ajaloolistel põhjustel;
- Pöide kirikut nähakse eelkõige kui sakraalehitist, kus toimuvad regulaarsed jumalateenistused (iga pühapäev) ning mida kasutatakse lisaks kontserdipaigana ning kohaliku ajaloo talletamise ja edastamise kohana;
- Pöide kirik kui turismagnet omab suurt potentsiaali;
- Pöide vald on olnud toetav – väga positiivseks nimetati Pöide Maarja Kiriku Sihtasutuse loomist.

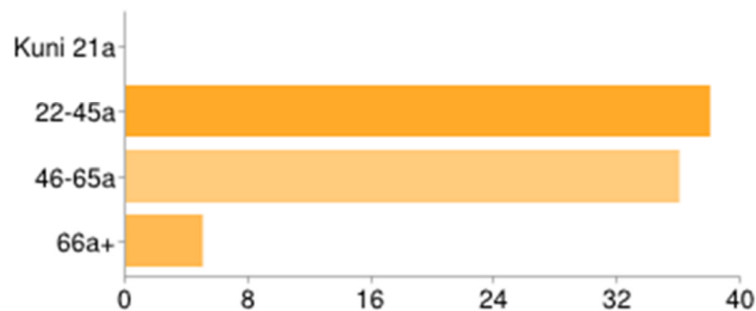
Uuringus oli kokku 13 küsimust, mis omakorda olid jagatud 3 gruppi:

- Üldandmed;
- Pöide kirikuga seotud küsimused;
- Pöide vallaga seotud küsimused.

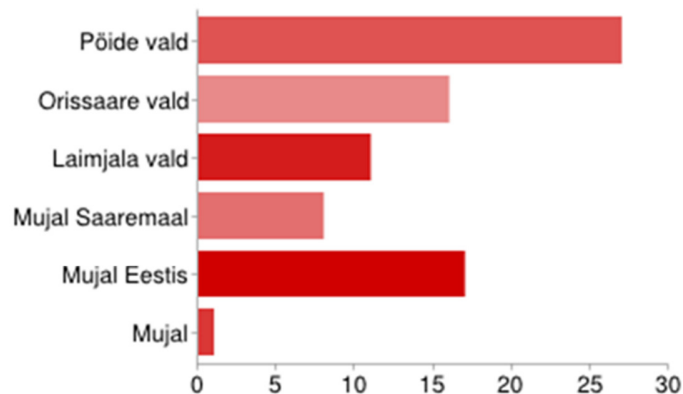
UURINGU TULEMUSED

I ÜLDANDMED

Uuringule vastas 85 inimest, kellest 6 saatsid vastused posti teel. 73 inimest vastasid GoogleDocs keskkonnas ning nelja inimest intervjuerisime peale uuringu lõppu. Uuringust ilmus ajalehes Meie Maa artikkel, mille kaudu saime 2 täiendavat vastust uuringule. Vastajatest olid 56% naised (45) ja 44% mehed (35), mis vastab demograafilisele situatsioonile. Üllatas, et vastajate hulgas oli kõige enam noori, st 25-45 a vanuses inimesi. Millele järgnesid vastajad vanuses 46-65a. Nooremaid, kui 21 a uuringule ei vastanud ja 6 vastajat olid vanemad kui 66a.

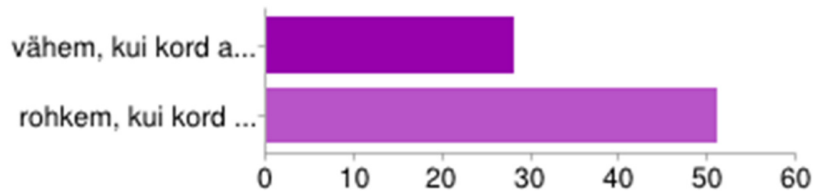
Oodatult laekus enim vastuseid Põide vallast (34%), seejärel mujalt Eestist (21%) ja Orissaare vallast (20%), kusjuures EELK Põide Maarja koguduse liikmeid oli 9 (11%).

Põide vald	27	34%
Orissaare vald	16	20%
Laimjala vald	11	14%
Mujal Saaremaal	8	10%
Mujal Eestis	17	21%
Mujal	1	1%

II PÖIDE KIRIKUGA SEOTUD KÜSIMUSED

Pöide kirikut olid külastanud 99% vastanutest, kusjuures neist 65% külastab Pöide kirikut rohkem kui kord aastas ja 28% vähem kui kord aastas. Vähem kui kord aastas külastasid kirikut peamiselt inimesed mujalt Eestist ja Saaremaalt.

Lisaks esitasime 5 avatud vastustega küsimust, mida uuringus osalejate poolt täideti sisukalt. Allpool on toodud küsimused, lühikokkuvõtte vastustest ning mõned vastused muutmata kujul.

“Pöide kirik on minu jaoks oluline, sest...”

Pöide kirik on 91% vastanutele väga oluline, seda nii isiklikel, ajaloolistel kui kultuuriväärtusega seotud põhjustel. Isiklike põhjustena toodi välja nii lähikondsete ristimised, laulatused, matused, kui ka lapsepõlveseiklused. Väga oluliseks peeti Pöide kirikut piirkonna maamärgina ja sümbolina ning võimsa ja kauni ajaloomälestisena, mis võiks olla oluline turismimagnet. Mõned vastused:

- *ta on võimas ja kaunis ajalooline põlismälestis, Pöide piirkonna sümbol;*
- *minu lapsepõlve seiklused olid selle kirikuga seotud;*
- *siin on ristitud mu isa ja mu poeg, siin on ristitud ja laulatatud mu vanavanemad ja isakodu asub siinsamas;*
- *turismiperioodil paljudele inimestele sissetulekuallikas kas otseselt või kaudselt;*
- *ta on oma olemuselt unikaalne.*

“Pöide kirikus on minu jaoks olulised...”

Väga oluliseks peeti Pöide kirikus hoone arhitektuurseid ja kunstilisi väärtusi. Enam nähakse Pöide kirikut kultuurielu keskusena, kus toimub lisaks jumalateenistustele erinevaid üritusi - peamiselt kontserte, mida soodustab hoone suurepärase akustika. Mõned vastused:

- *hoone arhitektuursed väärtused ja ajalugu;*
- *kirik on oluline nn kohaliku sümbolina - hetkel ei ole kirik kahjuks sotsiaalse elu keskus;*
- *emotsionaalne roll mälestustes;*
- *kiriku akustika, kaunid võlvid, kiriku maalid;*
- *ajaloo verstapost ja turismimagnet, mis meelitab inimesi nii Saaremaale kui Pöide valda.*

“Millised muudatused on toimunud Põide kirikus viimaste aastate jooksul?”

Üldjoontes peeti arenguid positiivseks. Suurt tunnustust pälvis sihtasutuse loomine ja katuse remont ning teostatud uuringud. Samas oli ka pessimistlikke vastuseid, kus tunti muret kirikuhoone jätkuva lagunemise, väheste jumalateenistuste ning kesise informatsiooni liikumise pärast. Mõned vastused:

- *positiivsed: uuringud, uus katus;*
- *2012. aastal loodud Põide Maarja Kiriku Sihtasutus on levitanud infot;*
- *kogudus on saanud juurde uusi liikmeid;*
- *seal toimuvad vähemalt suvekuudel mõningad sakraalsed ja ilmalikud üritused;*
- *kahjuks kõik aina laguneb ja laguneb ja vanu asju ei väärtustata.*

“Millisena näete Põide kirikut 5 aasta pärast?”

Kirikut nähti enamasti jätkuvalt sakraalhoonena, kus toimuvad regulaarsed (iganädalased) jumalateenistused, kuid samal ajal muutudes kultuurielu keskuseks, kuhu inimesed on oodatud ka teistel aegadel – nagu kontserdid, näidendid ja ajaloomuuseum, kus on eksponeeritud lähikonna rikkalik ajalugu. Mõned vastused:

- *jätkuvalt suveaja jumalateenistused (iga pühapäeval);*
- *osa Saaremaa ooperipäevadest;*
- *Saaremaa olulise kultuuriobjektina, kus toimuvad kontserdid ja festivalid;*
- *ajaloomuuseumina, kus on eksponeeritud taustainfot ja tehtud selgemaks ajalooline kontekst Põhjala ning kogu Euroopa tasandilt vaadatuna;*
- *olulise kultuurikeskusena (võib olla ka pastoraadi majas Põide kandi ajalugu tutvustav väljapanek/muuseum) - regulaarsed kontserdid ja jumalateenistused.*

III PÕIDE VALLAGA SEOTUD KÜSIMUSED

“Millised muudatused on toimunud Põide vallas viimaste aastate jooksul?”

Põide valda peetakse stabiilseks, sportlikuks ja rahvakultuuri viljelevaks vallaks, kus viimasel ajal on ettevõtlus tasapisi arenema hakanud. Muret tunti elanikkonna vähenemise ja vananemise ning töökohtade puuduse pärast noortele peredele. Mõned vastused:

- *kohalik ettevõtlus edeneb vähehaaval;*
- *vald on maakonna kaardil kui spordilembeline ja rahvakultuuri viljelev vald;*
- *inimesi on vähemaks jäänud ja rahvas vananeb suure hooga;*
- *rahvamajas elu käib;*
- *olemas on noored ja neile suunatud on professionaalne noorsootöö.*

“Millisena näete Põide valda 5 aasta pärast?”

Põide valda nähti domineerivalt ühinenud Saaremaa valla osana, mis tegutseb aktiivselt turismi sihtpunktina, st siia tullakse sööma, kultuuri ja ajalugu kogema. Väga oluliseks peeti vallas kooli- ja kultuurielu jätkamist.

- *ühinenud Saaremaa ühisvallaks;*
- *eluolu läheb paremuse poole;*
- *Põide on koht, kuhu tullakse sööma, kultuuri ja ajalugu kogema;*
- *tagada vallas kooli ja kultuurielu ning turismimarsruutide kaudu elu jätkusuutlikkus selles regionaalselt pisut suurtest teedest ja Kuressaarest kaugele jäävas piirkonnas.*